

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce **Ing. P. A. T.,** zast. JUDr. Vladimírem Papežem, advokátem v Českých Budějovicích, J. Š. Baara 80, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra ČR**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 27. 6. 2003, č. j. 10 Az 73/2003 – 25, a o nároku na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 6. 3. 2003, č. j. OAM-9062/VL-11-P17-2001 rozhodl žalovaný tak, že žalobci se azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje, a že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný odůvodnil tím, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod či se jiným způsobem politicky angažoval. Po zhodnocení údajů sdělených žadatelem nedošel žalovaný k závěru, že žalobce je ve smyslu § 12 zákona o azylu pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod ani z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro své politické přesvědčení ve smyslu zákona o azylu či že mu takové nebezpečí hrozí v případě návratu do vlasti. Vzhledem k tomu, že v daném případě nebyly splněny podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu ani nebyly shledány důvody k udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu, žalobci azyl nebyl udělen. Žalovaný dále nedospěl k závěru, že by žalobce náležel k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce opravný prostředek (žalobu), ve které žalovanému vytýkal, že se dostatečně nezabýval důvody k udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Uvedl, že v České republice žije již 21 let (v letech 1971 – 1977 jako student VUT v Brně, od roku 1988 jako tlumočník a vedoucí skupiny vietnamských pracovníků na základě mezivládní dohody a posléze jako soukromý podnikatel). Po uzavření manželství dne 10. 6. 1997 s občankou ČR paní D. B. mu byl udělen trvalý pobyt, který mu však byl po rozvodu v roce 2000 odňat. Žalobce dále poukázal na to, že v ČR prožil převážnou část svého produktivního věku, že je bezúhonný, má zde veškeré zázemí, zatímco k zemi původu, kde už 15 let nebyl, již nemá žádnou vazbu. V případě nuceného návratu do Vietnamu tak žalobci hrozí život bezdomovce. O vztahu se svou bývalou manželkou dále sděluje, že je s ní v pravidelném telefonickém a písemném kontaktu. Podle tvrzení žalobce se chce jeho bývalá žena k němu vrátit, přičemž on k ní má stále silný citový vztah a trvá u něho zájem na obnovení jejich manželství. Vzhledem k tomu, že jeho bývalá žena žije v současné době v Rakousku, žalobce by chtěl na ní v České republice počkat a prohovořit s ní možnost obnovení manželství.

Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 27 6. 2003, č. j. 10 Az 73/2003 – 25 opravný prostředek žalobce proti rozhodnutí žalovaného zamítl, neboť podle názoru soudu žalovaný při svém rozhodování vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a vyvodil i správné právní závěry, s nimiž se soud ztotožnil. Skutečnost, že žalobce, jak sám uvádí, vycestoval z Vietnamu na základě mezinárodní dohody, žije v České republice bez přerušení 15 let, má zde zaměstnání, bydlení, hradí si zdravotní a sociální pojištění, není důvodem pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť se jedná o důvody vesměs ekonomické. Stejně tak nebyly dány důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, neboť žalobce není rodinným příslušníkem osoby, které by azyl byl udělen. K aplikaci § 14 zákona o azylu, tedy k možnosti udělit tzv. humanitární azyl, soud uvádí, že na udělení tohoto azylu není právní nárok a je na posouzení správního orgánu, na kolik konkrétní okolnosti uváděné žadatelem o udělení azylu posoudí jako okolnosti hodné zvláštního zřetele. V daném případě se však soud ztotožnil s názorem žalovaného, který žalobci humanitární azyl neudělil. Skutečnost, že žalobce žije v České republice 15 let, ve Vietnamu nemá zajištěno bydlení, ani zdroj obživy, nepřestavuje podle názoru soudu mimořádné a tudíž zvláštního zřetele hodné skutečnosti. V případě aplikace § 91 zákona o azylu týkajícího se překážky vycestování krajský soud konstatoval, že žalovaný postupoval v souladu s citovaným zákonným ustanovením, když v případě žalobce neshledal existenci překážek vycestování, neboť z informací o zemi původu a ani z údajů uváděných žalobcem nelze učinit závěr, že by žalobce náležel k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, ve které se domáhá přezkoumání napadeného rozhodnutí zejména s ohledem na možnost dalšího podnikání v České republice. V doplnění kasační stížnosti pak uvádí, že rozsudek krajského soudu je napadán z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Jedná se tedy o důvod pro podání kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a). Stěžovatel upozorňuje na pochybení žalovaného, který při svém rozhodování nezohlednil Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy uveřejněnou ve Sbírce zákonů pod č. 209/1992 Sb. Podle čl. 8 odst. 1 této Úmluvy má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence; podle odst. 2 tohoto článku státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu

se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní společnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházením nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných. Z citovaného článku tak stěžovatel dovozuje, že k porušení práva na ochranu soukromého a rodinného života podle článku 8 této Úmluvy dojde při ukončení pobytu obecně tehdy, pokud takový krok nesleduje legitimní cíle podle čl. 8 a pokud není nezbytný v demokratické společnosti. Jestliže žalovaný nepostupoval při správním uvážení při aplikaci § 14 zákona o azylu v souladu se zmíněnou úmluvou, tj. nezhodnotil její obsah jako důvody pro udělení humanitárního azylu, nesprávně posoudil právní otázky, což je důvodem nezákonnosti daného rozhodnutí. Na základě uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud vydal rozsudek, podle kterého se napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích zruší a věc se vrátí tomuto soudu k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a postupu správních orgánů nezákonnost ani vady řízení. Z výše uvedených důvodů považuje správní orgán kasační stížnost za nedůvodnou a rovněž neshledává důvody k přiznání odkladného účinku. S ohledem na uvedené žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá nezákonnost rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatel se přitom soustřeďuje především na dva okruhy otázek. Předně vytýká krajskému soudu, že nerozhodl o možnosti stěžovatele pokračovat v podnikání, ačkoli o to stěžovatel dopisem ze dne 5. 7. 2003 krajský soud žádal. Druhá výtka stěžovatele pak směřuje proti právnímu hodnocení věci ze strany žalovaného, který dostatečně nezohlednil obsah Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy, zejména její čl. 8 týkající se práva na respektování rodinného a soukromého života.

K první námitce zdejší soud sděluje, že otázky spojené s možností podnikání cizinců na území České republiky nejsou součástí řízení o udělení azylu. V rámci daného řízení je úkolem správních, a posléze, v rámci případného přezkumu, i soudních orgánů zjistit, zda žadatel o udělení azylu splňuje podmínky pro stanovené v § 12 až 14 zákona o azylu či nikoli. Nelze proto jít nad rámec tohoto řízení a zabývat se i otázkami, které s věcí přímo nesouvisí, ačkoli soud nevylučuje, že případný úspěch či neúspěch stěžovatele v azylovém řízení může mít podstatný význam i pro jeho záměr pokračovat na území České republiky v podnikatelské činnosti.

K druhé námitce, týkající se pochybení žalovaného při právním hodnocení možnosti udělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, soud poukazuje na znění

§ 109 odst. 4 s. ř. s., podle kterého ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží. Výjimkou z daného pravidla je jednak postup podle § 109 odst. 2, kdy Nejvyšší správní soud je vázán rozsahem kasační stížnosti; to neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné, a jednak postup podle § 109 odst. 3, kdy Nejvyšší správní soud je povinen jít nad rámec tvrzených důvodů kasační stížnosti, bylo-li řízení zmatečné /§ 103 odst. 1 písm. c)/ nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné /§ 103 odst. 1 písm. d)/, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Smysl a účel ustanovení § 109 odst. 4 je třeba chápat na bázi systematického výkladu soudního řádu správního, a to zejména ve spojení s § 75 odst. 2 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení je krajský soud povinen přezkoumat výroky napadeného rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů. Dané ustanovení odráží dispoziční zásadu, kdy soud nevyhledává pochybení správního orgánu sám, ale je vázán vymezením žalobních bodů. Je povinností žalobce tvrdit skutečnost a navrhovat pro ně důkazy, na základě kterých se domáhá zrušení rozhodnutí správního orgánu. Nesplnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní, tedy nedostatek procesní aktivity účastníka, má v řízení před správními soudy, stejně jako v civilním řízení, za následek neunesení břemene tvrzení a důkazního břemene. Rozsah přezkumu napadeného rozhodnutí správního orgánu určuje tedy žalobce jak tím, že označí část rozhodnutí (jeho výroky), proti kterým jeho žaloba směřuje, tak i tím, že vymezí důvody (skutkové i právní), pro které má být rozhodnutí správního orgánu soudem přezkoumáno. Smyslem omezení stanoveného v § 109 odst. 4 s. ř. s. je zamezit situaci, kdy by Nejvyšší správní soud rozhodoval o kvantitativně i kvalitativně bohatším návrhu stěžovatele, než o jakém mohl rozhodovat soud v předchozím řízení. Z logiky věci přitom vyplývá, že skutečnostmi, ke kterým zdejší soud nepřihlíží, je třeba rozumět možná pochybení správního orgánu při hodnocení jak skutkové podstaty, tak právních závěrů. Při opačném výkladu § 109 odst. 4 s. ř. s. (ve spojení s § 75 odst. 2 s. ř. s.) by totiž mohlo dojít k situaci, kdy krajský soud by věděl o chybě, které se správní orgán při rozhodování dopustil, ale nemohl by, z důvodu vázanosti rozsahem žalobních bodů, o něm rozhodnout, nicméně by mohl důvodně očekávat, že o ní bude rozhodovat poté, co bude jeho rozhodnutí zrušeno Nejvyšším správním soudem na základě námitek uplatněných v kasačních stížnosti. Rozhodování krajského soudu by pak ztrácelo fakticky na významu, neboť, ad absurdum, by případný stěžovatel nemusel uvést v žalobě prakticky žádný důvod, pro který rozhodnutí správního orgánu napadá, a veškerou argumentaci si „schovat“ až pro kasační stížnost, čímž by mohl dosáhnout efektivního prodlužování řízení před soudy jednajícími a rozhodujícími ve správním soudnictví.

V projednávaném případě je tak, v návaznosti na uvedené, třeba přistupovat k argumentaci stěžovatele týkající se pochybení žalovaného při odůvodnění odmítnutí udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel již v žalobě namítl, že žalovaný se dostatečně nezabýval důvody k udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu, když nevzal v úvahu ekonomickou situaci v jeho rodné zemi (Vietnamu), jakož i fakt, že v České republice žije již řadu let, je v našich podmínkách dostatečně etablován a v současnosti má slibné vyhlídky na obnovení soužití se svojí bývalou manželkou. V podané kasační stížnosti sice tuto argumentaci opakuje, nicméně hlavní výtka stěžovatele pak směřuje proti právnímu hodnocení věci ze strany žalovaného, který dostatečně nezohlednil obsah Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy, zejména její čl. 8 týkající se práva na respektování rodinného a soukromého života. Vzhledem k tomu, že pochybení žalovaného, který podle názoru stěžovatele opomněl při svém rozhodování aplikovat danou úmluvu, nebylo obsažené v žalobě, jedná se o skutečnost, kterou stěžovatel uplatnil až poté,

kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Nejvyšší správní soud proto k této námitce nepřihlédl a její oprávněností se vůbec nezabýval. Pokud jde o námitky uplatněné stěžovatelem již v žalobě proti rozhodnutí žalovaného, Nejvyšší správní soud sdílí právní závěry vyslovené v odůvodnění rozsudku krajského soudu, podle kterého skutečnost, že žalobce žije v České republice 15 let, ve Vietnamu nemá zajištěno bydlení, ani zdroj obživy, nepřestavuje podle názoru soudu mimořádné a tudíž zvláštního zřetele hodné skutečnosti. Na humanitární azyl, jak ostatně vyplývá i z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, není právní nárok a je plně v dispozici správního orgánu, zda okolnosti prokázané v průběhu správního řízení posoudí jako okolnosti mimořádné a tudíž zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 14 zákona o azylu.

V dané věci tedy Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému dospěl k závěru, že krajský soud nepochybil, když důvody uvedené v žalobě stěžovatelem neshledal zákonnými jako důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 až § 14 zákona o azylu

Stěžovatel podal současně kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. 3. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu